

Türk Tabipleri Birliği

— Turkish Medical Association —

2115/2020

10.09.2020

T.C. ADALET BAKANLIĞI
CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NE

İzolasyon/Tecrit Cezası ve Uygulaması Yaşam ve Sağlık Hakkının İhlalidir, Uygulamadan Kaldırılmalıdır.

Ağırlaştırılmış müebbet almış olan mahpuslar bu koşulların düzeltilmesi için açlık grevine girmektedirler. şakran Cezaevinde bulunan Didem Akman ve Özgür Karakaya da 202 gündür tecrit koşullarının düzeltilmesi havalandırma koşullarının düzeltilmesi, görüş ve sosyal iletişim haklarının düzeltilmesi ve adalet talebiyle açlık grevindedir. Adalet bakanlığı infaz koşullarını insana uygun hale getirmelidir.

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'nün 2014 yılında açıkladığı istatistiklere göre "terör ve örgütlü suçlardan 126, adli suçlardan 1327 olmak üzere toplamda 1453 hükümlü" bulunmaktaydı. Bu tarihten itibaren yaklaşık 5 yıldır ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü mahpus sayısının kaçaya ulaştığı bilinmemektedir.

Cezalandırmanın en ağır bileşeni idam cezası yerine getirilmiş olan ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarıdır. Yalnız süre bakımından değil, cezanın infazı açısından da ağırlaştırılmış olan bu cezalar Türkiye'nin taraf olduğu pek çok insan hakları ve cezalandırmaya ilişkin sözleşmelere aykırılık taşımaktadır. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının, "bir gün serbest bırakılma ihtimalinin olmaması" nedeniyle, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "insanlık dışı ve aşağılayıcı muameleyi" konu eden 3. maddesine aykırıdır. Ancak serbest bırakılma ihtimalinin olmamasıyla yetinilmeyerek, infaz koşulları esas olarak 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 25. Maddesine dayanılarak ağırlaştırılmıştır.

1 Haziran 2005 tarihinde uygulamaya konulan 25. Maddeyle eski idam mahkumları derhal kalmakta oldukları üç kişilik hücrelerden alınarak tek kişilik hücreye konulmuştur, daha önce tam gün olan havalandırma süreleri günde yalnız bir saate düşürülmüştür ve bu süre içerisinde başka bir insanla teması engellenmektedir. Daha önce diğer tutuklu ve hükümlülerle birlikte 10 kişi olarak haftada 10 saat birlikte sohbet edebilme hakları ellerinden alınmıştır. 5275 Sayılı Yasa ile İnfaz Yasasının 44. Maddesinde bir disiplin cezası olarak düşünölen ve en fazla 20 gün uygulanabilen "hücreye koyma cezası "tek kişilik oda" sistemi adı altında sürekli hale getirilmiştir. Ceza İnfaz yasasında insan hakları ihlali suçu kapsamına giren pek çok konu vardır ve idareye geniş yetkiler tanınmaktadır. Bu nedenle mahpusların disiplin cezası alması çok kolaylaşmaktadır. Verilen disiplin cezaları ile çok kısıtlı olan ziyaret, havalandırma ve iletişim hakları kısıtlanarak, ortadan kaldırılmakta, infaz koşulları ağırlaştırıldığı gibi, infaz yakma cezaları ile de tahliye umudu ortadan kaldırılmaktadır.

5275 Sayılı Yasa'nın 25. Maddesi sağlık hakkını da kısıtlamaktadır; ağırlaştırılmış müebbet hapse mahkum edilenlerin ölümcül düzeyde ağır hastalıkları olsa dahi cezalarının infazına ara verilmesi yasaklanmıştır.

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi

Pozitif hukukta toplumu oluşturan yurttaşlar özgür bireyler olarak tanımlanır. Kişi özgürlüğü ve özgürlüğün güvenliği bir devletin karakterini belirler; özgürlükler ne kadar güvenli ise hukuk devletine o kadar yakın olur. Bir toplumda demir parmaklığın arkasındaki kişiler ne kadar azsa ve demir parmaklığın arkasına girmek ne kadar zorsa kişinin özgürlüğü ve hakları o kadar korunur.

Mahpus, bedeni özgürlüğünden alıkonmuş bireydir. Haysiyet bakımından mahpus olan ve olmayan bakımından eşitlik vardır. Maddi ve manevi varlığını koruma hakkı vardır. Mahpusun bedeni özgürlüğünden alıkonmaktadır. İfade özgürlüğü ve haberleşme özgürlüğü gibi fikri hakları devam etmektedir. Mahpusun maddi ve manevi varlığının fikri özgürlüğünün korunması ile ilgili devletin negatif ve pozitif sorumlulukları vardır. Hapishane ortamı hukuk alemi dışına çıkılan ortam değildir. Bu haklara herhangi biçimde dokunulması pozitif hukukta yasaklanmıştır. Devletin bu hakları koruma ve ihlal edenlere karşı da yükümlülükleri yani yaptırım uygulamaları vardır, olmalıdır.

Bu nedenlerle;

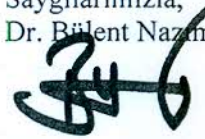
Hekimler; 2014 te kabul edilen Güney Afrika Durban Deklarasyonu ile tek başına tutulmanın (tecritin) yarattığı ruhsal sorunlar nedeniyle başvurulmaması gereken bir yöntem olduğunu, tek başına tutulmanın ancak diğer mahpusların yaşamını korumak üzere geçici olarak yapılacak en son başvurulması gereken bir yöntem olduğunu kesin biçimde tanımlamışlardır. Hekimlerin hücre cezası verilen komisyonda olmaları ya da böyle bir izin vermelerini etik ihlal olarak kabul etmiştir ve idari yetkililerin hekimleri böyle bir görevi yapmaya zorlayamayacakları kesin olarak ifade edilmiştir.

TTB bu nedenle DTB'nin 2014 tarihli Durban Güney Afrika Deklarasyonuna uygun olarak tek başına tutma uygulamalarının bırakılmasını, mahpusların uluslararası sözleşmeler ve anayasadan kaynaklarına uygun biçimde tutulması gerektiğini bir kez daha belirtir.

Açlık grevi yapanların amacı ölmek değil bir durumu protesto etmek, düzeltmek ya da değişmesini sağlamakla ilgilidir. Bu nedenle hekimler kişinin kendi rızasıyla yaptığı ama bedensel etkileri nedeniyle sağlığı bozan ve ölüme yol açması nedeniyle açlık grevi yapanlarla ilgilenmek süreci izlemek zorundadırlar. Hekim birlikleri ve Dünya Tabipler Birliği de de hekimlerin açlık grevi ve açlık grevi yapanlara karşı tutumunun hekimlik etik ve değerlerine uygun olarak nasıl olması gerektiği ile hep ilgilenmiştir, yeniden değerlendirilmiştir. Tüm hekimler ve cezaevi yetkilileri bu değerlendirmeler sonucu oluşan ve sürekli güncellenen Malta Bildirgesine uygun davranmalıdır.

Tüm devlet kurumları anayasaya ve imzacısı olduğumuz uluslararası sözleşmelere saygı göstermeli ve çoğunluk karşısında azınlık, erkekler karşısında kadınlar, yetişkinler karşısında çocuklar, özgür insanlar karşısında mahpus haklarının korunması özenle düzenlenmelidir. Mahpusların haklarının verilmesi ve uygulanması hukuka dönüş için asgari eşiği oluşturmaktadır. Ceza hukuku, ceza infaz sistemi ve hapishaneler uluslararası sözleşmelere, Santiago Bildirgesi, Durban Bildirgesi, Mandela Kurallarına uyularak düzenlenmeli, tecrit uygulaması kaldırılmalı, mahpusların insan hakları ve sağlık hakları korunmalıdır.

Saygılarımızla,
Dr. Bülent Nazım Yılmaz

TTB Merkez Konseyi
Genel Sekreteri